



Överförmyndarnämnden i södra Lappland
Dorotea Lycksele Storuman Sorsele Åsele Vilhelmina kommuner

Underåriga som avser att driva eget företag

Om ett barn över 16 år vill starta ett företag och bedriva rörelse krävs överförmyndarens samtycke. Det lagliga utrymmet enligt föräldrabalken för att lämna sådant samtycke är relativt litet.

13 kapitlet 13 § föräldrabalken

Föräldrar får inte låta den som är under sexton år driva rörelse.

Om den omyndige har fyllt sexton år, får föräldrarna endast med överförmyndarens samtycke låta honom eller henne driva en rörelse som medför bokföringsskyldighet enligt bokföringslagen (1999:1078). Utan överförmyndarens samtycke får föräldrarna inte själva driva en sådan rörelse för den omyndiges räkning. Samtycke får lämnas endast om den omyndiges ekonomiska och personliga förhållanden är sådana att det med beaktande av rörelsens art är lämpligt att samtycke ges. Lag (1999:1080).

En omyndig som med samtycke från överförmyndaren bedriver rörelse får enligt lag själv ingå rättshandlingar inom ramen för rörelsen, 9 kap 5 § föräldrabalken. Det betyder att den omyndige utan förmyndarens eller överförmyndarens samtycke, för firmans räkning, får ingå avtal om köp och försäljning, anställa medarbetare, hyra lokaler samt ta upp lån i rörelsen. Rättshandlingar som rör fast egendom i rörelsen kräver dock alltid både förmyndarens och överförmyndarens medverkan.

Kravet på överförmyndarens samtycke för att underårig ska få bedriva rörelse finns för att säkerställa att barn inte riskerar att bli skuldsatta eller gå i personlig konkurs.

Näringsverksamhet och risk

Olika former av näringsverksamhet medför olika grad av risker för den omyndiges ekonomi.

- En enskild firma innebär att den omyndige själv står ansvarig för alla ekonomiska förpliktelser som han eller hon har ådragit sig genom firman.
- Ett handelsbolag med minst två delägare medför att den omyndige tillsammans med den andre eller de andra bolagsmännen är personligt och solidariskt ansvarig för förpliktelser. Det personliga ansvaret innebär att bolagsmännen ansvarar med sin privata ekonomi för företagets skulder och ingångna avtal.
- Ett kommanditbolag är en särskild form av handelsbolag. I ett kommanditbolag ska det finnas minst en bolagsman med ett begränsat ansvar (kommanditdelägare) och minst en med ett obegränsat ansvar (komplementär). Om den omyndige är kommanditdelägare är han eller hon bara ansvarig upp till den kapitalinsats som han eller hon har lagt in i firman.



Överförmyndarnämnden i södra Lappland
Dorotea Lycksele Storuman Sorsele Åsele Vilhelmina kommuner

- Ett aktiebolag innebär att firman såsom juridisk person är ansvarig för bolagets förpliktelser. Eftersom ett sådant bolag kräver en större kapitalinsats bör det inte komma ifråga för överförmyndaren att ge samtycke till en sådan rörelse. Undantagssituationer kan förekomma, till exempel om det rör sig om ett familjeföretag.

Ansökan

För att överförmyndarnämnden ska kunna pröva frågan om samtycke till att förmyndarna låter en underårig bedriva näringsverksamhet krävs en komplett ifylld ansökan underskriven av båda förmyndarna (om det finns två) samt den underårige.

Följande uppgifter behöver framgå av ansökan:

- ☐ Beskrivning av den planerade rörelsen.
- ☐ Typ av näringsverksamhet – Enskild firma, Handelsbolag, Aktiebolag, Kommanditbolag. Inklusive motivering till valet.
- ☐ Hur rörelsen ska drivas, heltid eller deltid.
- ☐ Eventuella delägare i rörelsen.
Vid flera delägare, vilket ansvar har den underåriga i rörelsen.
- ☐ Information om den underåriges skolgång.
Redogörelse för hur rörelsen inverkar på pågående skolgång.
- ☐ Motivation till varför det är lämpligt att rörelsen startas innan myndighetsåldern.
- ☐ Uppgift om vem som ska ombesörja bokföring och deklaration.
- ☐ Vilket startkapital som behövs för rörelsen och hur det ska anskaffas.
- ☐ Finns buffert för oförutsedda utgifter eller dåligt resultat.
- ☐ Ska lån tas för rörelsen, eventuell risk för skuldsättning innan den omyndige fyllt 18 år.

Följande handlingar ska bifogas ansökan:

- ☐ Budget för första verksamhetsåret.
- ☐ Prognos för andra verksamhetsåret.
- ☐ Verksamhetsplan.
- ☐ Bolagsavtal (gäller handels- och kommanditbolag).
- ☐ Saldobesked utfärdat av bank över den underåriges samtliga tillgångar.

Blankett för "Ansökan om överförmyndarnämndens medgivande" finns på vår [hemsida](#).

Du kan även välja att skicka in din ansökan via e-tjänsten "Ansökan om överförmyndarnämndens medgivande till ställföreträdarens åtgärd eller rättshandling".

Vid eventuella tveksamheter eller funderingar, kontakta överförmyndarenheten!